Powódź 2010: Powiatowe postulaty regulacji

Utworzono: poniedziałek, 09, sierpień 2010 07:31 Adam Czerwiński

W celu usprawnienia procesu odbudowy zniszczeń powodziowych na drogach drogowcy powiatowi sformułowali następujące uwagi do ustaw związanych z tą dziedziną. Uwagi te przekazano posłom na Sejm RP pracującym w Komisji przygotowującej rozwiązania w tym zakresie. Przedstawione wówczas wnioski są nadal aktualne. Dotyczą one ustaw:
- o szczególnych zasadach przygotowania do realizacji inwestycji w zakresie budowli przeciwpowodziowych,
- o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi z maja i czerwca 2010 r.,
- o zmianie ustawy o szczególnych zasadach odbudowy, remontów i rozbiórek obiektów budowlanych zniszczonych lub uszkodzonych w wyniku żywiołu.

1. Wymienione ustawy w niewielkim stopniu uwzględniają specyfikę działania żywiołu (w szczególności powodzi i osuwisk) w terenach górskich i wynikające z nich warunki i możliwości odtworzenia funkcji zniszczonej lub uszkodzonej zabudowy i infrastruktury. Na skutki działania żywiołu szczególnie narażona jest infrastruktura komunikacyjna, tj. drogi, mosty, linie kolejowe i sieci przesyłowe, a w przypadku osuwisk także budynki i budowle, obszary produkcji rolniczej, sadowniczej itp.

2. Rozwiązania ustawowe powinny umożliwiać w miarę bezzwłoczne, tj. po ustaniu zjawiska, przywracanie połączeń komunikacyjnych poprzez wykonywanie doraźnych napraw przerwanych lub podmytych korpusów drogowych (konieczność wejścia w koryta cieków wodnych i poza granice pasa drogowego), urządzanie zastępczych przejazdów lub przepraw mostowych po terenach sąsiadujących ze zniszczonymi budowlami lub po innej trasie, jeśli rodzaj i zasięg powstałych zniszczeń (np. zmienione koryto rzeki lub obszar osuwiska) nie pozwalają odtworzyć obiektu w dotychczasowym miejscu lub w jego sąsiedztwie. Działania te powinny być podejmowane w oparciu o zgłoszenie robót budowlanych lub traktowane jako

Phoca PDF

remont.

3 . W pakiecie przytoczonych ustaw lub w ustawie o drogach publicznych konieczne jest stworzenie właściwemu zarządcy drogi prawa do wyznaczania jej tymczasowej trasy - tj. do czasu odbudowy zniszczonego odcinka, mostu lub obiektu drogowego albo do chwili wybudowania docelowej drogi o zmienionym przebiegu - po gruntach nie będących jego własnością, za odszkodowaniem (ustalanym np. wg obecnie obowiązujących przepisów o gospodarowaniu nieruchomościami). W niektórych przypadkach nie ma możliwości urządzenia drogi (nawet tymczasowo) w bezpośrednim sąsiedztwie dotychczasowej.

4. Docelowa odbudowa zniszczeń powinna mieć zapewnioną trwałość użytkową i odporność na ponowne uszkodzenia. W związku z powyższym konieczne jest rozszerzenie definicji „odbudowy” uwzględniające:
a) odtwarzanie odcinków dróg i drogowych obiektów inżynierskich o wymiarach i parametrach technicznych odpowiadających aktualnie obowiązującym warunkom technicznym,
b) realizację umocnień i zabezpieczeń od strony cieków wodnych. (np. gabiony i kosze kamienne są typowymi formami umocnień i ich wykonywanie od strony skarp drogowych lub skarp terenowych nie powinno wymagać pozwolenia budowlanego ani „decyzji środowiskowych”).

5. Budowa obiektu drogowego lub mostu zlokalizowanego w dotychczasowej trasie drogi (przed zniszczeniem lub uszkodzeniem) oraz budowa odcinka drogi docelowo zastępującego fragment drogi zniszczony przez powódź lub osuwisko (tj. mającego zmieniony przebieg na danym odcinku), powinna być z mocy ustawy wyłączona z obowiązku przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, w tym na obszar Natura 2000.

6. Konieczne jest stworzenie prawnych regulacji pozwalających na podejmowanie szybkich działań w sytuacjach, gdy w wyniku wezbrań i gwałtownego spływu wód w istotny sposób zmieniły przebieg koryta rzek i potoków, omijając lub uszkadzając obiekty infrastruktury technicznej (płynąc poza przyczółkami istniejących mostów, opływając podpory linii przesyłowych, odkrywając rurociągi, albo wcinając się w zabudowany i zainwestowany obszar przybrzeżny). Odbudowa tych obiektów w poprzednim miejscu jest niemożliwa lub nie ma uzasadnienia w związku z nowym korytem cieku wodnego. Np. nowe koryto rzeki znajduje się kilkanaście lub kilkadziesiąt metrów „na zewnątrz” przyczółka mostu prawidłowo zaprojektowanego i wykonanego, a odtworzenie korpusu drogi na dojeździe do mostu będzie stanowić tamę przegradzającą nowe koryto; zachowując linię brzegową utworzoną po powodzi należałoby wybudować nowy most, albo przedłużyć istniejący obiekt w celu połączenia nowo utworzonych brzegów. Przepisy ustawy powinny:
a) zapewniać możliwość szybkiego odtwarzania funkcji zniszczonej infrastruktury i obiektów budowlanych (doraźnie i docelowo),
b) umożliwiać uzyskiwanie szybkich decyzji o przywróceniu pierwotnej lub ustaleniu nowej linii brzegowej,
c) określać źródła finansowania odbudowy uszkodzonych lub budowy nowych

Phoca PDF

obiektów infrastruktury w zmienionym korycie cieku wodnego,
d) gwarantować skoordynowanie realizacji i finansowania działań w tym zakresie.

7. Ustawa wprowadzając pojęcie miejscowego planu odbudowy nie ustala, czy uchwalenie tego planu jest dopiero warunkiem podjęcia odbudowy zniszczonych obiektów, czy też możliwe jest podejmowanie odbudowy mimo braku planu odbudowy.

8. Konieczne jest wprowadzenie regulacji zapewniających koordynację odbudowy dróg (a także innych obiektów) w sąsiedztwie cieków wodnych z budową umocnień linii brzegowej na tych odcinkach; uproszczenia wymaga procedura uzgodnień pomiędzy zarządcami dróg i administratorami rzek i potoków, wyeliminowanie zbędnych decyzji i opinii wydłużających okres odbudowy, istotne jest też zapewnienie spójnego systemu realizacji i finansowania budowli na styku droga - rzeka.

9. Odbudowa zniszczeń osuwiskowych, określenie obszarów wyłączonych z zamieszkiwania i inwestowania na skutek zagrożenia osuwiskami oraz przeniesienie urządzeń infrastruktury, zabudowy, obiektów przemysłowych i gospodarstw w inne miejsca jest zagadnieniem niezwykle skomplikowanym pod względem prawnym, kosztownym w realizacji i dotyka bardzo żywotnych interesów mieszkańców. W związku z powyższym konieczne jest wprowadzenie następujących prawnych regulacji:
a) ustalenie zakazu budowy nowych obiektów budowlanych na obszarach, na których istnieje potencjalne zagrożenie zniszczenia lub uszkodzenia tych obiektów w przypadku masowych ruchów ziemi, powinno wynikać z ustawy; skuteczniejszy także byłby określony ustawą zakaz odbudowy lub remontu obiektów budowlanych znajdujących się na tych obszarach zniszczonych lub uszkodzonych w wyniku wymienionych zjawisk. Propozycja, by regulowało to zarządzenie wójta, burmistrza albo prezydenta miasta jest uzasadniona w odniesieniu do działań doraźnych, gdzie wymagana jest szybkość działania,
b) określenie przedmiotowych obszarów wymaga obiektywnych, specjalistycznych ekspertyz, które powinny odpowiadać jednolitym standardom, dlatego przeprowadzenie i finansowanie badań geologicznych w tym zakresie powinno być zapewnione przez instytucje państwowe,
c) konieczne jest doprecyzowanie problemu przekazywania gminie nieruchomości położonych na terenach osuwiskowych przez osoby ubiegające o działki z zasobu gminnego, (na przykład, w przypadku działek rolnych o znacznej powierzchni zniszczona przez osuwisko może być tylko stosunkowo niewielka część działki rolnej, a zatem czy przedmiotem przekazania gminie będzie tylko osuwiskowa część działki i jak będzie ustalana jej wartość; ponadto gminy nie są zainteresowane przyjmowaniem nieruchomości będących tylko osuwiskiem, bez możliwości wykorzystywania ich pod inwestycje lub działalność gospodarczą i zbywaniem w zamian, na warunkach korzystnych dla nabywcy, działek pod zabudowę; konieczne jest ustalenie zasad wyceny takich działek oraz rekompensowania gminom ubytków w budżecie z tego tytułu),
d) stabilizacja osuwisk i usuwanie ich skutków zwłaszcza w odniesieniu do obiektów

Phoca PDF

liniowych, których w większości przypadków nie można poprowadzić inną trasą wymaga systemowego wsparcia finansowego, gdyż koszt tych prac wielokrotnie przerasta możliwości budżetów samorządowych wszystkich szczebli.

10. Pomoc państwa w finansowaniu przez samorządy odbudowy szkód powstałych w wyniku działania żywiołu powinna obejmować realizację obiektów budowlanych o standardach wyższych niż zniszczone lub uszkodzone, o ile zapewni to skuteczniejszą ochronę przed ponownym uszkodzeniem. Pomoc ta powinna mieć charakter systemowej odbudowy i zabezpieczenia przed ponownymi szkodami; doświadczenia z poprzednich powodzi dowodzą, że odczuwalna pomoc przekazywana jest tylko w pierwszych latach od wystąpienia żywiołu.

Adam Czerwiński
dyrektor Powiatowego Zarządu Dróg w Nowym Sączu
przewodniczący Krajowej Rady Zarządów Dróg Powiatowych

Phoca PDF